

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για:

- την «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης στα πλαίσια της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής και με τη θέσπιση καθεστώτων στήριξης για παραγωγούς ορισμένων καλλιεργειών»,
- την «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2826/2000»,
- την «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με την κοινή οργάνωση της αγοράς σιτηρών»,
- την «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με την κοινή οργάνωση αγοράς του ρυζιού»,
- την «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με την κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα των αποξηραμένων χορτονομών για τις περιόδους εμπορίας 2004/2005 έως 2007/2008»,
- την «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1255/1999 περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων», και
- την «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου περί θεσπίσεως εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων»

(2003/C 256/03)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την δέσμη προτάσεων κανονισμού της Επιτροπής «μακροπρόθεσμη πολιτική προοπτική για μια αειφόρο γεωργία». (COM(2003) 23 τελικό) 2003/0006 (CNS) 2003/0007 (CNS) 2003/0008 (CNS) 2003/0009 (CNS) 2003/0010 (CNS) 2003/0011 (CNS) 2003/0012 (CNS),

έχοντας υπόψη την απόφαση του Συμβουλίου, της 10ης Φεβρουαρίου 2003, να ζητήσει τη γνωμοδότησή της δυνάμει του άρθρου 265, πρώτη παράγραφος, της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας·

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προεδρείου της 22ας Οκτωβρίου 2002 να αναθέσει την κατάρτιση γνωμοδότησης επί του θέματος στην επιτροπή «Βιώσιμη ανάπτυξη»·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότησή της με θέμα την ανακοίνωση προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: Ενδιάμεση επανεξέταση της κοινής γεωργικής πολιτικής (CdR 188/2002 fin) ⁽¹⁾·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότησή της με θέμα «Προτάσεις κανονισμών ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με τη μεταρρύθμιση της κοινής γεωργικής πολιτικής» (CdR 273/98 fin) ⁽²⁾·

έχοντας υπόψη ότι στις 12 Ιουνίου 2003 η επιτροπή «Βιώσιμη ανάπτυξη» υιοθέτησε το σχέδιο γνωμοδότησης (CdR 66/2003 rev. 2) (με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Robert Savy, Προέδρου του Περιφερειακού Συμβουλίου Limousin (F/PES))·

υιοθέτησε ομόφωνα, κατά την 50ή σύνοδο ολομέλειας της 2ας και 3ης Ιουλίου 2003 (συνεδρίαση της 2ας Ιουλίου), την ακόλουθη γνωμοδότηση.

⁽¹⁾ EE C 73 της 26.3.2003, σ. 25.

⁽²⁾ EE C 93 της 6.4.1999, σ. 1.

ΑΠΟΦΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

1. Προοίμιο

1.1. Μετά τη γνωμοδότηση που κατάρτισε της Επιτροπής των Περιφερειών της 20ής Νοεμβρίου 2002 σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με θέμα την «ενδιάμεση αναθεώρηση της κοινής γεωργικής πολιτικής», πολλά γεγονότα είχαν ως αποτέλεσμα να διευκρινιστούν το περιεχόμενο, το πλαίσιο και οι διαδικασίες χρηματοδότησης της μεταρρύθμισης της κοινής γεωργικής πολιτικής:

- οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Βρυξελλών της 24ης και 25ης Οκτωβρίου 2002 οι οποίες θέτουν ανώτατο όριο στις δαπάνες που συνδέονται με την υποστήριξη των αγορών στη διευρυμένη Ευρώπη και υπενθυμίζουν τη σπουδαιότητα των μειονεκτικών περιφερειών καθώς και τον πολυλειτουργικό χαρακτήρα της γεωργίας. Οι αποφάσεις αυτές προσδιορίζουν για την περίοδο 2007-2013 το δημοσιονομικό πλαίσιο των δαπανών που συνδέονται με τις αγορές και τις άμεσες πληρωμές. Διασφαλίζουν τη διατήρηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και επιφέρουν μεσοπρόθεσμη ευκρίνεια που θα επιτρέψει στους παραγωγούς να προσαρμόσουν προοδευτικά τις πρακτικές διαχείρισης και στην Επιτροπή να ορίσει εγκαίρως τους νέους αυτούς προσανατολισμούς. Ανοίγουν, επίσης, το δρόμο στη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- η υποβολή στις 16 Δεκεμβρίου 2002 των προτάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις γεωργικές διαπραγματεύσεις στα πλαίσια του ΠΟΕ. Προβλέπουν, κυρίως, μείωση κατά 36 % των τελωνειακών δασμών στις εισαγωγές, μείωση κατά 45 % των επιδοτήσεων στις εξαγωγές και, τέλος, μείωση κατά 55 % της εσωτερικής υποστήριξης στη γεωργία. Ειδικές διατάξεις πρόκειται να ληφθούν προκειμένου να βελτιωθεί η κατάσταση των αναπτυσσόμενων χωρών.

1.2. Η υιοθέτηση από την Επιτροπή, στις 21 Ιανουαρίου 2003 των προτάσεων κανονισμού σχετικά με την ενδιάμεση αναθεώρηση της κοινής γεωργικής πολιτικής πρέπει συνεπώς να εκτιμηθεί στα πλαίσια αυτά. Πράγματι, οι γεωργικές διαπραγματεύσεις στο ευρύτερο πλαίσιο του ΠΟΕ όπως και η γενικότερη συζήτηση για τις δημοσιονομικές προοπτικές της περιόδου 2007-2013 αποτελούν το υπόβαθρο ορισμένων από τις προτάσεις της Επιτροπής.

Σε σχέση με τις προτάσεις που υποβλήθηκαν τον Ιούλιο, έχουν εισαχθεί δύο σημαντικές τροποποιήσεις, η μεταρρύθμιση της κοινής οργάνωσης αγοράς γαλακτοκομικών προϊόντων καθώς και οι νέες διαδικασίες σχετικά με τη λειτουργία της δυναμικής διαμόρφωσης. Ωστόσο, η αποσύνδεση παραμένει το κυριότερο στοιχείο της μεταρρύθμισης της κοινής γεωργικής πολιτικής.

Η Επιτροπή των Περιφερειών προτίθεται να κατάρτισε τη γνωμοδότησή της γύρω από τα κύρια στοιχεία των προτάσεων της Επιτροπής, την αποσύνδεση, τη δυναμική διαφοροποίηση και την

αγροτική ανάπτυξη βάσει των ερωτημάτων και των επικρίσεων που διατυπώθηκαν στη γνωμοδότηση που κατάρτίστηκε σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής τον Ιούλιο του 2002.

2. Η αποσύνδεση

Η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί την αρχή της αποσύνδεσης των ενισχύσεων και τη θέσπιση ενίσχυσης του εισοδήματος. Αυτή η ενιαία ενίσχυση μπορεί να επιτρέψει την απλούστευση της διοικητικής εφαρμογής της ΚΓΠ και την ενίσχυση του ρόλου των αγορών στον προσανατολισμό των γεωργικών παραγωγών.

Ωστόσο, η Επιτροπή των Περιφερειών επεσήμανε τους κινδύνους του προτεινόμενου τρόπου αποσύνδεσης που μπορεί να ενισχύσει τις περιφερειακές ανισότητες, να νοθεύσει τους όρους του ανταγωνισμού μεταξύ παραγωγών και μεταξύ περιφερειών και, τέλος, να προκαλέσει αποσταθεροποίηση ορισμένων παραγωγών.

Η ΕΤΠ ανησυχεί, επίσης, μήπως οι πλήρως αποσυνδεδεμένες πληρωμές καταστούν μακροπρόθεσμα ευάλωτες στις πιέσεις για μείωση ή κατάργησή τους.

Για το λόγο αυτό, ζητήθηκαν εκ των υστέρων εκτιμήσεις προκειμένου να αναλυθούν με ακρίβεια οι κίνδυνοι αυτοί.

Η Επιτροπή δημοσίευσε μελέτες αντίκτυπου για την εκτίμηση των επιπτώσεων των προτάσεων αυτών. Οι εν λόγω μελέτες έχουν κυρίως μακροοικονομική εμβέλεια. Εκτιμούν τις προοπτικές της παραγωγής και των τιμών ανά προϊόν δεν απαντούν, όμως, στα διάφορα ερωτήματα που έχει θέσει η Επιτροπή των Περιφερειών.

2.1. Ο εδαφικός αντίκτυπος των μέτρων δεν έχει αξιολογηθεί. Υπάρχει κίνδυνος η συνολική αποσύνδεση των ενισχύσεων να οδηγήσει σε μείωση της παραγωγής στις μειονεκτικές ή απομακρυσμένες ζώνες και σε επιτάχυνση της εγκατάλειψης των ευαίσθητων γεωργικών περιοχών. Θα πρέπει να προσδιοριστεί η σύνδεση με τις περιοχές ευαίσθητων ή ελάχιστα αποδοτικών παραγωγών, θα πρέπει να προσδιοριστούν με σαφήνεια άξονες και μέσα ανάπτυξης προκειμένου να επιτραπεί η ισορροπημένη ανάπτυξη του χώρου.

Είναι, εντούτοις, απαραίτητο να αξιοποιηθεί η ευκαιρία της αναθεώρησης της κοινοτικής δράσης προκειμένου να εξευρεθούν νέοι τρόποι αντιστάθμισης των φυσικών μειονεκτημάτων που πλήττουν περισσότερο τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις (επικλινές έδαφος, εδάφη σε μεγάλο υψόμετρο, ιδιάζουσες κλιματικές συνθήκες) και μέσα προκειμένου να ευνοηθεί η διαχείριση των μεγάλων εκτάσεων (θερισμός των κατωφερών εδαφών, συντήρηση του εδάφους) και, γενικότερα η οικονομική τους ανάπτυξη.

2.2. Η αρχή που έχει υιοθετηθεί για τον προσδιορισμό της ενίσχυσης του εισοδήματος ανά εκμετάλλευση, βάσει της περιόδου αναφοράς 2000, 2001, 2002 δεν λύνει το πρόβλημα του κινδύνου νόθευσης του ανταγωνισμού μεταξύ παραγωγών, προϊόντων ή περιφερειών. Η ΕΤΠ έχει ήδη τονίσει στη γνωμοδότησή της για τη μεσοπρόθεσμη αναθεώρηση της ΚΓΠ ότι η πρόταση της Επιτροπής θα διατηρήσει τη σημερινή κατάσταση όπου οι γεωργοί με υψηλότερη παραγωγή θα λαμβάνουν μεγαλύτερη ενίσχυση ανά εκτάριο από εκείνους με χαμηλότερη παραγωγή. Συνεπώς καλεί την Επιτροπή να επεκτείνει τουλάχιστον την περίοδο αναφοράς στα ημερολογιακά έτη 1998, 1999, 2000, 2001 και 2002. Από τα έτη αυτά, θα πρέπει να αφαιρεθούν από την περίοδο αναφοράς τα δύο έτη με τη χαμηλότερη συνολική ενίσχυση κάθε γεωργού. Η αρχή αυτή, που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παγώνει τα κεκτημένα πλεονεκτήματα υπέρ των περιοχών με πιο εντατικές και υποστηριζόμενες παραγωγές. Υφίστανται σημαντικοί κίνδυνοι αποσταθεροποίησης της παραγωγής και των αγορών για τα προϊόντα που δεν επωφελούνται από τις άμεσες ενισχύσεις στα πλαίσια της σημερινής ΚΓΠ (χοίροι, πουλερικά, οπωροκηπευτικά). Τα προϊόντα αυτά μπορούν να καταστούν θελκτικά και αποδοτικά για τους παραγωγούς και τις περιφέρειες που διαθέτουν ιστορικές αναφορές εις βάρος των ζωνών καλλιέργειας παραδοσιακών προϊόντων.

Δεν θα πρέπει ίσως να θεσπιστεί ο προσδιορισμός μέσης στρεμματικής ενίσχυσης ανά μεγάλη οικογένεια παραγωγής (μεγάλη καλλιέργεια, παραδοσιακή κτηνοτροφία, λευκό κρέας, οπωροκηπευτικά), που υπολογίζεται ανά λεκάνη παραγωγής προκειμένου να αποφευχθεί αυτός ο μέγιστος κίνδυνος νόθευσης του ανταγωνισμού και αποσταθεροποίησης των αγορών. Το σχέδιο κανονισμού που θεσπίζει κοινούς κανόνες για τα καθεστώτα υποστήριξης προβλέπει (τίτλος III κεφάλαιο 5) τη δυνατότητα εφαρμογής και τον υπολογισμό μέσων στρεμματικών ενισχύσεων σε περιφερειακή κλίμακα. Η διάταξη αυτή, εάν χρησιμοποιηθεί, θα πρέπει να επεκταθεί στο σύνολο του ευρωπαϊκού χώρου. Ωστόσο, δεν λύνει το πρόβλημα του κινδύνου νόθευσης του ανταγωνισμού μεταξύ των προϊόντων.

2.3. Εξάλλου, δεν αντιμετωπίζεται ο κίνδυνος αποσταθεροποίησης των αγορών και των δυσκολιών που θα αντιμετωπίσουν οι πιο τρωτές μικρές παραδοσιακές εκμεταλλεύσεις από την εγκατάλειψη των μέσων ελέγχου της παραγωγής. Τα μέσα ελέγχου αποδείχθηκαν, ωστόσο, σημαντικά στις διάφορες κρίσεις που έπληξαν την παραγωγή βοείου κρέατος ή για την επίλυση του προβλήματος των γαλακτοκομικών πλεονασμάτων χαμηλού κόστους μετά το 1983. Μπορεί να επισημανθεί μια ορισμένη έλλειψη συνοχής στη διαχείριση μεταξύ των προϊόντων. Παρατηρείται, για παράδειγμα, η διατήρηση για τις μεγάλες καλλιέργειες ενός μέσου ελέγχου, πιο αυστηρού από πριν, (παύση καλλιέργειας γαιών 10 % που αποκλείει τις βιομηχανικές παραγωγές), αύξηση των γαλακτοκομικών ποσοστώσεων μολονότι τα ευρωπαϊκά αποθέματα βουτύρου και γάλακτος σε σκόνη έχουν αυξηθεί, (δίχως ωστόσο να υπάρχουν ενδείξεις ότι δόθηκε προτεραιότητα στους νέους γεωργούς ή στις εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται σε ορεινές περιοχές) καθιέρωση μέγιστων εγγυημένων εκτάσεων που περιορίζουν τις δυνατότητες ανάπτυξης των πρωτεϊνικών καλλιεργειών ή των καλλιεργειών για ενεργειακούς λόγους και πλήρη εγκατάλειψη των μέσων ελέγχου και προσανατολισμού για τα βοοειδή και τα αιγοπρόβατα.

2.4. Οι συνέπειες της προτεινόμενης αποσύνδεσης στην εξέλιξη των τιμών της γης καθώς και στην κτηματαγορά δεν έχουν υπολογιστεί ενώ, αντιθέτως, υφίστανται κίνδυνοι προσφυγής στην αύξηση της καλλιεργούμενης έκτασης, εξαφάνισης των μικρών εκμεταλλεύσεων και αύξηση των τιμών των εκτάσεων μεγαλύτερης ζήτησης. Ταυτόχρονα, οι εκτάσεις λιγότερης ζήτησης και λιγότερης απόδοσης είναι ενδεχόμενο να εγκαταλειφθούν. Όλα αυτά θα έχουν αντίκτυπο στην εγκατάσταση νέων γεωργών, πράγμα που θα πρέπει να παραμείνει μία από τις προτεραιότητες.

2.5. Συνεπώς, η Επιτροπή των Περιφερειών συνεχίζει να διερωτάται για την εγκυρότητα των διαδικασιών υπολογισμού της ενίσχυσης στο εισόδημα σε σχέση με τους στόχους της ΚΓΠ. Πράγματι, οι προτάσεις που γίνονται στο σχέδιο κανονισμού δεν θεωρούμε ότι ανταποκρίνονται στους ακόλουθους στόχους:

- καλύτερη κατανομή των ενισχύσεων μεταξύ των παραγωγών, των εκτάσεων, των πιο οικολογικών τύπων καλλιέργειας, των πιο τρωτών γεωργικών περιφερειών,
- διατήρηση του εισοδήματος των γεωργών από τους κινδύνους αποσταθεροποίησης της αγοράς που δημιουργείται μέσω της συνολικής αποσύνδεσης των ενισχύσεων. Η επιδιωκόμενη από την Επιτροπή προσαρμογή της γεωργίας στις ευκαιρίες της αγοράς συνδέεται με τις επενδυτικές αποφάσεις των γεωργών. Οι αποφάσεις αυτές θα εξαρτηθούν από τη σταθερότητα των γεωργικών αγορών, δεδομένου ότι οι γεωργοί επενδύουν μόνο εάν έχουν μεσοπρόθεσμη θεωρία της εξέλιξής τους. Οι διάφορες παραγωγές δεν είναι ισότιμες από αυτή τη σκοπιά. Εάν οι φυτικές παραγωγές απαιτούν πολύ λίγες ειδικές επενδύσεις οι κτηνοτροφικές παραγωγές απαιτούν, αντιθέτως, ειδικούς βαρείς εξοπλισμούς. Συνεπώς, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα μέσα σταθεροποίησης των αγορών αυτών.
- Διατήρηση του ευρωπαϊκού γεωργικού προτύπου και της ποιότητας των ζωοτεχνικών παραγωγών. Πράγματι, με την παραδοσιακή καλλιέργεια χορτονομής δεν δίδεται καμία προσοχή στους παραγωγούς φυτικών πρωτεϊνών, με αποτέλεσμα να υπάρχουν μεγαλύτερα περιθώρια για την εισαγωγή σόγιας και καλαμποκιού από χώρες που παράγουν σε μεγάλο ποσοστό γενετικά τροποποιημένα είδη.
- Μεταβίβαση των ενισχύσεων από γενεά σε γενεά.

Η Επιτροπή των Περιφερειών συνεχίζει να έχει θετική γνώμη για την γενική αρχή της αποσύνδεσης των ενισχύσεων, δεδομένου ότι το σημερινό σύστημα έχει χάσει κάθε λόγο ύπαρξης:

- οι αποφάσεις παραγωγής λαμβάνονται σε σχέση με τις ενισχύσεις και όχι σε σχέση με τις αγορές

- η κατανομή των ενισχύσεων είναι άκρως άνιση μεταξύ παραγωγών και περιοχών.

Ωστόσο, θεωρεί ότι τη σημερινή κατάσταση των πραγμάτων και γνώσεως της αγοράς, δεν μπορεί να εφαρμοστεί χωρίς να συμπληρωθεί από μηχανισμούς ελέγχου της παραγωγής ή μηχανισμούς διασφάλισης του εισοδήματος που θα πρέπει ωστόσο να προσδιοριστούν.

3. Η πολλαπλή συμμόρφωση προς κριτήρια περιβαλλοντικά, καλής μεταχείρισης των ζώων, και ποιότητας των τροφίμων

3.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών εγκρίνει τη συμμόρφωση των ενισχύσεων με το σεβασμό των ευρωπαϊκών κανόνων στα πεδία του περιβάλλοντος, της επισιτιστικής ασφάλειας (για την οποία γίνεται μεν λόγος στο προοίμιο, αλλά η οποία ωστόσο δεν αναφέρεται στο άρθρο 4 της πρότασης κανονισμού), της υγείας, της καλής διαβίωσης των ζώων και της ασφάλειας στον τόπο εργασίας. Συμφωνεί με την πεποίθηση της Επιτροπής ότι η πολλαπλή συμμόρφωση των ενισχύσεων αποτελεί το αναγκαίο συμπλήρωμα της αποσύνδεσης.

Επίσης, επικροτεί τα μέτρα που αποβλέπουν στην ένταξη στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1257/1999⁽¹⁾ «ανάπτυξη της υπαίθρου» μεταβατικών ενισχύσεων καθώς και ενισχύσεων στις επενδύσεις που αποβλέπουν στη διευκόλυνση προσαρμογής των παραγωγών στους κανόνες αυτούς.

3.2. Ωστόσο, η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την ανησυχία της για τον τρόπο εφαρμογής αυτής της πολλαπλής συμμόρφωσης. Το άρθρο 3 του σχεδίου κανονισμού «σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης στα πλαίσια της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής» προβλέπει ότι «Ο γεωργός που λαμβάνει άμεσες ενισχύσεις οφείλει να εφαρμόζει τις κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης που αναφέρονται στο Παράρτημα III ...». Το σύστημα αυτό βασίζεται στη γενίκευση των λογιστικών ελέγχων στην εκμετάλλευση. Η εφαρμογή του θα απαιτήσει χρόνο, πράγμα που δεν φαίνεται συμβατό με τον άμεσα δεσμευτικό χαρακτήρα των διατάξεων της πρότασης κανονισμού. Συνεπώς, είναι σκόπιμο να προβλεφθούν μεταβατικές διατάξεις προκειμένου να επιτραπεί στους παραγωγούς να συμμορφωθούν με το σύνολο των κριτηρίων της πολλαπλής συμμόρφωσης. Το σύστημα θα πρέπει να καταρτιστεί σε ένα πρώτο χρονικό διάστημα ως εργαλείο ανάπτυξης στην υπηρεσία της βελτίωσης των πρακτικών και όχι ως εργαλείο κυρώσεων. Εξάλλου, η μετάθεση της διαφοροποίησης από το 2003 έως το 2006 θέτει το ζήτημα των πραγματικά διαφοροποιημένων χρηματοδοτήσεων προκειμένου να εφαρμοστεί η δράση αυτή από το 2004. Παράλληλα, με τη διαφοροποίηση δεν πρέπει να ζητηθεί από τους γεωργούς να πληρώνουν περισσότερα για τους εν λόγω λογιστικούς ελέγχους.

3.3. Στην προηγούμενη γνωμοδότησή της, η Επιτροπή των Περιφερειών εξέφρασε την ανησυχία για τη δυσκολία συμβιβασμού της τήρησης των αυξανόμενων περιβαλλοντικών κανόνων στους κόλπους της Ευρώπης με τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της

ευρωπαϊκής γεωργίας σε ένα πλαίσιο φιλελευθεροποίησης των συναλλαγών. Η πρόταση της Επιτροπής στα πλαίσια του αγροτικού τμήματος των διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ δεν επιτρέπει την άρση της ανησυχίας αυτής. Η Επιτροπή προτείνει συνολική μείωση κατά 36 % των τελωνειακών δασμών για τις γεωργικές εισαγωγές. Δεν ορίζει, όμως, κριτήρια ποιότητας ή συνθηκών παραγωγής για τα εισαγόμενα προϊόντα. Στα πλαίσια αυτά, υπάρχει κίνδυνος οι περιορισμοί που επιβάλλονται μόνο στους ευρωπαίους παραγωγούς να έχουν αρνητικές συνέπειες στην ανταγωνιστικότητα της γεωργίας στην Ευρώπη καθώς και περιορισμένη επίδραση στην ποιότητα των προϊόντων που διατίθεται στους ευρωπαίους καταναλωτές.

4. Υποχρεωτική παύση καλλιέργειας γαιών και μη επισιτιστικές καλλιέργειες

Οι προτάσεις της Επιτροπής προβλέπουν μια μακροπρόθεσμη περιβαλλοντική παύση καλλιέργειας γαιών που αντιπροσωπεύει το 10 % της έκτασης των εκμεταλλεύσεων καθώς και την καθιέρωση υποστήριξης στις ενεργειακές καλλιέργειες (πίσωση άνθρακα).

Οι προτάσεις αυτές, που αποβλέπουν στην ολοκλήρωση του συνολικού συστήματος πληρωμών, επιδέχονται δύο παρατηρήσεις:

- υφίστανται πραγματικές δυνατότητες ανάπτυξης νέων προϊόντων και απασχόλησης στον αγροτικό χώρο στο πεδίο των μη επισιτιστικών καλλιεργειών. Οι ενεργειακές καλλιέργειες αποτελούν τμήμα τους,
- οι μη επισιτιστικές καλλιέργειες στην πλειονότητά τους σήμερα πραγματοποιούνται σε εκτάσεις που προορίζονται για παύση καλλιέργειας. Αυτή η δυνατότητα επέτρεψε την άνθιση των καλλιεργειών που προορίζονται για την παραγωγή βιολογικών καυσίμων στις λεκάνες παραγωγής σιτηρών. Η πρόταση κανονισμού που προωθείται σήμερα καταργεί τη δυνατότητα καλλιεργειών στις εκτάσεις παύσης καλλιέργειας και φαίνεται να περιορίζει τις προοπτικές ανάπτυξης μιας πραγματικά ενεργειακής πολιτικής βάσει της βιομάζας σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το πρωτόκολλο του Κιότο, η εξέλιξη της πυρηνικής πολιτικής στην ΕΕ, και το ταραγμένο διεθνές πλαίσιο της αγοράς πετρελαίου υποστηρίζουν ωστόσο τη βαθιά αναθεώρηση της ευρωπαϊκής ενεργειακής πολιτικής.

5. Η δυναμική διαφοροποίηση

5.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών στη γνωμοδότησή της είχε επικροτήσει την εφαρμογή ενός συστήματος δυναμικής διαφοροποίησης που συνοδεύεται από θέσπιση ανώτατου ορίου και ατέλειας. Το σύστημα αυτό έχει το πλεονέκτημα ότι μειώνει τον άνισο χαρακτήρα της ΚΓΠ, υποστηρίζει την απασχόληση στον αγροτικό χώρο και επιτρέπει την ενίσχυση του πυλώνα «αγροτική ανάπτυξη». Χωρίς να τεθεί σε αμφισβήτηση η αρχή του ανώτατου ορίου, είχε ωστόσο αναρωτηθεί για τη σκοπιμότητα εφαρμογής ενιαίου ανώτατου ορίου 300 000 EUR.

⁽¹⁾ ΕΕ L 160 της 26.6.1999, σ. 80.

Η πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου «σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης στα πλαίσια της κοινής γεωργικής πολιτικής και με τη θέσπιση καθεστώτος στήριξης για παραγωγούς ορισμένων καλλιεργειών» της Επιτροπής στο κεφάλαιο 2 «σταδιακή μείωση και διαφοροποίηση» καθιερώνει δύο σημαντικές τροποποιήσεις σε σχέση με τους προσανατολισμούς που περιείχονταν στην ανακοίνωση για την ενδιάμεση αναθεώρηση της ΚΓΠ της 10ης Ιουλίου 2002:

- το ανώτατο όριο καταργείται
- η συμβολή των εκμεταλλεύσεων διαφοροποιείται σε συνάρτηση με το ποσό των ενισχύσεων που καταβάλλονται, και οι εκμεταλλεύσεις που εισπράττουν κάτω από 5 000 EUR δεν καλύπτονται από το σύστημα αυτό.

Μόνο το 6 % των πιστώσεων που προκύπτουν από την εφαρμογή του συστήματος δυναμικής διαφοροποίησης μεταβιβάζονται στο δεύτερο πυλώνα.

Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι εγκαταλείφθηκε η ίδια η αρχή του ανώτατου ορίου λόγω κυρίως της συμβολικής σημασίας του. Η υποστήριξη που εκφράζεται στην κοινή γεωργική πολιτική από την κοινή γνώμη, συχνά εξασθενίζει από την επισήμανση του υψηλού επιπέδου δημοσιονομικής υποστήριξης από την οποία επωφελούνται ορισμένοι ιδιοκτήτες.

5.2. Ωστόσο, εγκρίνει συνολικά το προτεινόμενο από την Επιτροπή σύστημα δεδομένου ότι:

- προβλέπει την διαφοροποίηση της έντασης των μειώσεων των ενισχύσεων σε συνάρτηση με τις άμεσες πληρωμές από τις οποίες επωφελούνται οι εκμεταλλεύσεις,
- διατηρεί την αρχή της σημαντικής μείωσης των άμεσων πληρωμών που μπορεί να φθάσει το 19 % για τις εκμεταλλεύσεις το 2013 συμβάλλοντας έτσι στη μείωση των νοθεύσεων του ανταγωνισμού που συνδέονται με τις διαδικασίες υπολογισμού των αποσυνδεδεμένων ενισχύσεων.

5.3. Ωστόσο, η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι οι μειώσεις των ενισχύσεων που προκύπτουν από την εφαρμογή του συστήματος δυναμικής διαφοροποίησης κατά ένα μικρό μόνο τμήμα (6 %) επωφελούνται από μέτρα που προκύπτουν από τον προγραμματισμό στα θέματα της αγροτικής ανάπτυξης. Οι προτάσεις της Επιτροπής υπολείπονται στο σημείο αυτό σε σχέση με τις διατάξεις που περιέχονται στην ανακοίνωση του Ιουλίου 2002 οι οποίες, κατά την άποψη της Επιτροπής των Περιφερειών, ήταν σε θέση να παγιάσουν και να ενισχύσουν την αγροτική ανάπτυξη ως δεύτερο πυλώνα της ΚΓΠ.

Πρέπει να σημειωθεί ότι, ενδεχομένως λόγω των περιορισμένων νέων πόρων, δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για την εφαρμογή μιας οργανικής πολιτικής υπέρ των νέων γεωργών.

Τέλος, η κατανομή των πιστώσεων αυτών γίνεται βάσει εθνικών κριτηρίων, γεωργικής έκτασης, γεωργικής απασχόλησης και κατά κεφαλή ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕγχΠ) ισοδύναμης

αγοραστικής δύναμης. Αυτή η προσέγγιση παραμερίζει τις διαδικασίες κατανομής και διαχείρισης των πιστώσεων αυτών σε περιφερειακό επίπεδο. Η Επιτροπή των Περιφερειών λαμβάνει γνώση της δυσκολίας επανεξέτασης της αρχιτεκτονικής των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης για την ισχύουσα περίοδο προγραμματισμού (2000-2006). Καλεί, ωστόσο, την Επιτροπή να προβεί με την ευκαιρία της ενδιάμεσης αξιολόγησής τους σε απολογισμό των διαδικασιών διαχείρισης των προγραμμάτων αυτών προκειμένου να καθοριστεί ποια είναι τα πιο αποτελεσματικά συστήματα.

6. Η αγροτική ανάπτυξη

6.1. Η πρόταση της Επιτροπής για κανονισμό του Συμβουλίου «σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων ΕΓΤΠΕ και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2826/2000» επαναλαμβάνει τις κυριότερες διατάξεις που περιέχονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής του Ιουλίου 2002.

Συνεπώς, η Επιτροπή των Περιφερειών υπενθυμίζει ότι εγκρίνει γενικότερα τη διεύρυνση των συνοδευτικών μέτρων που προβλέπονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 όσον αφορά το σεβασμό των κανόνων, τα συστήματα γεωργικών συμβουλών, στους παραγωγούς οι οποίοι στα θέματα της καλής διαβίωσης των ζώων δεσμεύονται να προχωρήσουν πέρα από την ελάχιστη κανονιστική ρύθμιση, στη συμμετοχή και την προώθηση εθνικών και κοινοτικών καθεστώτων ποιότητας.

6.2. Εφιστά την προσοχή ωστόσο στα ακόλουθα θέματα:

- στο δεσμευτικό χαρακτήρα ορισμένων κανόνων, κυρίως στο ζήτημα της καλής διαβίωσης των ζώων, που μπορούν να θέσουν σε αμφισβήτηση τις παραδοσιακές παραγωγές ποιότητας. Οι ενισχύσεις που αποβλέπουν στο σεβασμό των κανόνων δεν θα πρέπει να αποτελούν τη μόνη απάντηση. Ο αντίκτυπος της κοινοτικής νομοθεσίας σ' αυτό τον τύπο παραγωγής που δεν επηρεάζει σημαντικά τις διακοινοτικές συναλλαγές θα πρέπει να υπολογιστεί με πιο λεπτό τρόπο προκειμένου να προβλεφθούν οι διαδικασίες αναλογικής εφαρμογής σε σχέση με τους επιδιωκόμενους στόχους,
- στην υπέρμετρα περιοριστική έννοια της αγροτικής ανάπτυξης, που αντιμετωπίζεται από την Επιτροπή ως επέκταση της γεωργικής δραστηριότητας. Η Επιτροπή των Περιφερειών λαμβάνει γνώση του γεγονότος ότι τα προτεινόμενα συνοδευτικά μέτρα ισχύουν για την περίοδο προγραμματισμού 2000-2006 και δεν αποκλείουν μια μελλοντική συζήτηση για το θέμα της αναδιάρθρωσης της πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη. Στην προοπτική αυτή, εκφράζει ιδιαίτερα την επιθυμία να εξεταστεί το ζήτημα της σύνδεσης της περιφερειακής πολιτικής διάρθρωσης και της πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη από σήμερα στην προοπτική της δημοσίευσης στα τέλη του 2003 της 3ης έκθεσης για τη συνοχή.

7. Εφαρμογή της μεταρρύθμισης της κοινής γεωργικής πολιτικής

Η εφαρμογή της μεταρρύθμισης της κοινής γεωργικής πολιτικής συνδέεται στενά με την προώθηση των συζητήσεων σχετικά με το αγροτικό σκέλος στον ΠΟΕ και την προετοιμασία των δημοσιονομικών προοπτικών του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2007-2013.

7.1. Μεταρρύθμιση της ΚΓΠ και Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου

Η Επιτροπή των Περιφερειών διερωτάται σχετικά με τη διάρθρωση μεταξύ των προτάσεων μεταρρύθμισης της κοινής γεωργικής πολιτικής που υποβάλλονται από την Επιτροπή και τις θέσεις της στις διαπραγματεύσεις για το αγροτικό σκέλος στα πλαίσια του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.

Εφιστά, πράγματι, την προσοχή στον κίνδυνο τα αποτελέσματα των διαπραγματεύσεων που διεξάγονται στα πλαίσια του ΠΟΕ να θέσουν σε αμφισβήτηση τη συνολική ισορροπία της μεταρρύθμισης της κοινής γεωργικής πολιτικής κυρίως στα ακόλουθα σημεία:

- προστασία των προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων και γενικότερα των κοινοτικών και εθνικών καθεστώτων που αποβλέπουν στη βελτίωση της ποιότητας και της ασφάλειας των τροφίμων στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι διατάξεις για την ενημέρωση των καταναλωτών,
- εφαρμογή περιοριστικών κανόνων που αποβλέπουν στην προστασία του περιβάλλοντος, την καλή διαβίωση των ζώων, την ασφάλεια των τροφίμων και την υγεία και στους οποίους περιλαμβάνονται τα προϊόντα που εισάγονται από την κοινοτική αγορά.

Επίσης, η ΕΤΠ είναι της γνώμης ότι δεν θα πρέπει να ληφθούν σημαντικές αποφάσεις για την μεταρρύθμιση της ΚΓΠ πριν γίνει γνωστή η έκθεση των διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ.

7.2. Οι δημοσιονομικές προοπτικές (2007-2013)

Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την ανησυχία της για τον τρόπο με τον οποίο προετοιμάζεται η συζήτηση σχετικά με τις

δημοσιονομικές προοπτικές του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2007-2013. Φοβάται, πράγματι, ότι την ώρα των επιλογών, η αγροτική ανάπτυξη όπως, άλλωστε, η περιφερειακή πολιτική εκτός στόχου 1, θα θεωρηθεί ως μεταβλητή της προσαρμογής. Πράγματι, τα κράτη συμφωνούν ήδη από τώρα για τη διατήρηση των χρηματοδοτήσεων στα πλαίσια του πρώτου πυλώνα με πραγματικούς όρους στο ανώτατο όριο που θα προσεγγίσουν το έτος 2006. Επίσης, υπάρχει ομοφωνία σχετικά με την περιφερειακή πολιτική, βάσει της οποίας το ουσιαστικό τμήμα των χρηματοδοτήσεων θα διοχετευτούν στις περιφέρειες που μετά το 2006 θα είναι επιλέξιμες στα πλαίσια του στόχου 1. Έτσι, αυτά τα δύο ποσά έχουν καθοριστεί εκ των προτέρων, και η προσαρμογή θα γίνει στις πιστώσεις αγροτικής ανάπτυξης ή στις αντίστοιχες της περιφερειακής πολιτικής του στόχου 1 σε συνάρτηση με το συνολικό ανώτατο όριο των δαπανών που έχουν υιοθετηθεί από τα κράτη.

Η Επιτροπή των Περιφερειών θα παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς το θέμα προκειμένου η παγίωση και η ενίσχυση της ανάπτυξης να πραγματοποιηθεί σε χρηματοδοτικές συνθήκες που θα επιτρέπουν την εφαρμογή μιας αξιόπιστης πολιτικής.

7.3. Το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής

Η μεταρρύθμιση της κοινής γεωργικής πολιτικής θα εφαρμοστεί κλιμακωτά. Θα πρέπει βαθμιαία να συμπεριλάβει όχι μόνο τις αποφάσεις που λαμβάνονται στα πλαίσια του ΠΟΕ αλλά και τα πρώτα αποτελέσματα των μέτρων που έχουν εφαρμοστεί όπως θα αξιολογηθούν από την ενδιάμεση αναθεώρηση σχετικά με τις αγορές, τα εισοδήματα των παραγωγών, και τις αγροτικές περιοχές.

Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την ευχή το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής να είναι προσαρμόσιμο προκειμένου να αντιδρά όχι μόνο στα εξωτερικά συμβάντα αλλά και στις δυσκολίες της εφαρμογής και στις ενδείξεις του συστήματος συνεχούς παρακολούθησης και αξιολόγησης του αντίκτυπου, κυρίως του εδαφικού, που θα έχει η μεταρρύθμιση. Η εφαρμογή παρόμοιου συστήματος παρακολούθησης είναι ακόμη πιο απαραίτητη δεδομένου ότι όπως έχει υπογραμμίσει η Επιτροπή των Περιφερειών υπάρχουν κίνδυνοι που προκύπτουν από ορισμένες διατάξεις της μεταρρύθμισης αυτής.

Βρυξέλλες, 2 Ιουλίου 2003.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Albert BORE